

Politieke Integriteitsindex 2015

Door BART DE KONING

deel dit verhaal

Voor de vierde keer publiceert Vrij Nederland de jaarlijkse Politieke Integriteits-index, het overzicht van politici in opspraak. Gelukkig is er de laatste tijd meer aandacht gekomen voor integriteit in het openbaar bestuur. Al wordt 'integriteit' soms ook een stok om de hond te slaan, zoals de index laat zien.

Als je wilt zien waarom burgers integriteit in de politiek belangrijk vinden, kijk dan naar Zutphen. Daar droeg Commissaris van de Koning Clemens Cornielje zijn partijgenoot Loek Hermans eind december voor als waarnemend burgemeester. Hermans was kort daarvoor afgetreden als voorzitter van de VVD-fractie in de Eerste Kamer, nadat de Ondernemingskamer een vernietigend oordeel (wanbeleid) had uitgesproken over zijn rol in het faillissement van thuiszorgorganisatie Meavita. Hermans was dus beschikbaar.

Vlak na de Kerst trok Hermans zich terug wegens 'onvoldoende draagvlak'. Lees: géén draagvlak. Aanvankelijk leek de benoeming soepeltjes te verlopen. De Zutphense fractievoorzitters waren unaniem enthousiast en de benoeming werd vlak voor Kerst wereldkundig gemaakt. Direct bleek dat alle betrokken politici de publieke opinie in Zutphen totaal verkeerd hadden beoordeeld. Een spontane handtekeningenactie op Facebook – 'Zutphen heeft recht op een burgemeester van onbesproken gedrag' – werd binnen een paar dagen tweeduizend keer ondertekend. Daarna ging het snel: de SP keerde zich tegen Hermans, er volgde een tweede gesprek met de fractievoorzitters en vlak na de Kerst trok Hermans zich terug wegens 'onvoldoende draagvlak'. Lees: géén draagvlak.

CRIMEFIGHTERS

Het 'old boys network' is op sterven na dood, zo stelde politicoloog Rinus van Schendelen in De Gelderlander: 'We leven niet meer in 2005, toen de regenten elkaar nog de mooiste baantjes konden toeschuiven. Dat een falend politicus altijd wel een burgemeestersbaantje krijgt, die tijd is voorbij.' De affaire is extra pijnlijk omdat Nederland een van de weinige westerse landen is waar burgemeesters

benoemd worden en niet democratisch gekozen. Juist omdat burgers hun eigen burgemeester niet mogen kiezen en de selectie van de kandidaten niet transparant is, stelt dat dus extra hoge eisen aan de zorgvuldigheid en integriteit van de procedure. En uitgerekend daar is de VVD de afgelopen tijd drie keer flink de mist ingegaan.

Naast Zutphen speelden er nog ernstige affaires in Roermond en Stichtse Vecht. Ricardo Offermanns, burgemeester van Meerssen, was de gedoodverfde nieuwe burgemeester van Roermond, totdat een telefoontap in 2012 duidelijk maakte dat zijn partijgenoot Jos van Rey vertrouwelijke informatie over de sollicitatie aan hem doorgaf. Dat Justitie dit ambtsmisdrijf op heterdaad ontdekte, was bijvangst van een veel groter onderzoek naar Van Rey wegens corruptie. Offermanns trad af als burgemeester van Meerssen en als voorzitter van de VVD in Limburg. Hij werd in januari 2014 veroordeeld tot 120 uur taakstraf. Het Hof Den Haag sprak Offermanns in maart 2015 vrij van ambtelijke corruptie, maar veroordeelde hem wel tot een taakstraf van 60 uur wegens het schenden van zijn ambtsgeheim. De strafzaak tegen Van Rey en Tilman Schreurs (oud-VVD-wethouders in Roermond) loopt nog.

Advertentie

Uitgelicht uit 2015: VVD'er Kathalijne de Kruif, intelligent, ambitieus en met foute vrienden Lees verder Dat geldt ook voor de strafzaak tegen VVD'ers Kathalijne de Kruif en Piet Ploeg, die deze maand in Arnhem voor de rechter staan wegens schending van hun ambtsgeheim bij de benoemingsprocedure voor de nieuwe burgemeester van Stichtse Vecht. Ook dit lek was bijvangst in een ander strafonderzoek: De Kruif stond onder de tap omdat ze verdacht wordt van hennephandel en witwassen. Daarvoor staat ze deze maand voor de strafrechter in Utrecht. (Zie ook het portret van De Kruif.)

Het wrange bij al deze strafrechtelijke onderzoeken is dat het ministerie van Veiligheid en Justitie – een departement dat zelf ook de ene rel na de andere kent – onder leiding staat van de VVD.

De crimefighters Ivo Opstelten en Fred Teeven sneuvelden in maart wegens de beruchte deal met Cees H. – een zaak die in december weer in het nieuws kwam toen de commissie-Oosting haar rapport uitbracht. Al met al een treurig stemmende reeks affaires die het vertrouwen van de burger in de politiek ondermijnt.

64 AFFAIRES

Het zal niet verbazen dat de VVD, net als in voorgaande jaren, van alle politieke partijen over 2015 de meeste affaires had in de Politieke Integriteits-index (PI-index). Vrij Nederland stelt deze jaarlijks verschijnende Index sinds 2013 op in samenwerking met Leo Huberts, hoogleraar bestuurskunde aan de VU, en Muel Kaptein, hoogleraar integriteit aan de Erasmus Universiteit. De VVD kende veertien affaires in 2015 (elf in 2014), D66 acht (drie in 2014), de PvdA zes affaires (vijf in 2014) en het CDA zeven (vijf in

2014) – om bij de grootste partijen te blijven. Het totaal aantal affaires is met 64 iets hoger dan in 2014, maar gelijk aan 2013.

Integriteitsschendingen per soort, per partij. Infographics: Frédéric Ruys

De schendingen variëren van ernstig (seksueel misbruik van minderjarigen, zware mishandeling, grootschalige fraude) tot triviaal, zoals beledigingen op Twitter ('NSB'er'). Misbruik en manipulatie van vertrouwelijke informatie (zoals lekken) kwamen zeventien keer voor en onverenigbare functies en bindingen (zoals belangenverstrengeling) twaalf keer.

Er kwamen in 2015 28 politici in aanraking met het strafrecht – sommigen voor het eerst, anderen werden in een al langer lopende zaak veroordeeld, soms in hoger beroep. Onder hen waren negen VVD'ers, vier PvdA'ers, twee D66'ers, twee SP'ers, twee oud-PVV'ers, een CDA'er en acht politici van lokale partijen.

Het totaal aantal VVD'ers dat de afgelopen jaren een strafblad opliep, is inmiddels gestegen tot zestien (zie kader). Dat is goed voor 87 maanden cel, 14 maanden voorwaardelijke celstraf, 1060 uur taakstraf en 26.462,50 euro boete en/of schadevergoeding. De VVD heeft nog vijf lopende strafzaken: Rolf Zincken (mishandeling), de al eerder genoemde Piet Ploeg, Kathalijne de Kruif, Jos van Rey en Tilman Schreurs. Het OM liet in december weten Mark Verheijen niet te vervolgen – tegen hem was aangifte gedaan wegens corruptie.

DAKLOZENKRANT BESTELEN

Tien politici deden in 2015 een greep in de kas. Dat varieerde van het in strijd met de regels besteden van partijsubsidie tot regelrechte diefstal. In vier oudere zaken kwam het vorig jaar tot een veroordeling. Het gaat om vier leden van lokale partijen, twee PvdA'ers en één ex-PvdA'er, twee ex-PVV'ers, twee VVD'ers, een SP'er en een D66'er – de zaken zijn evenwichtig verdeeld over het politieke spectrum. Verreweg de bizarste affaire was de roemloze afgang van D66'er Marc-Jan Ahne. Hij trad in september totaal onverwacht af als burgemeester van Ommen 'vanwege een persoonlijke financiële kwestie'. In de weken erna kwam naar buiten dat de Rijksrecherche had vastgesteld dat Ahne in mei 2015 enkele honderden euro's contant geld had gestolen bij een kledinggroothandel in Ommen. Hij werd daarbij op heterdaad betrapt, zo onthulde RTV Oost. Ahne was als wethouder van Deventer in 2011 al eens betrapt toen hij met een paar kwasten in zijn zak zonder te betalen een bouwmarkt was uitgelopen. Die zaak werd toen geseponneerd omdat Ahne volhield dat hij vergeten was ze af te rekenen. Waarom de burgemeester zijn carrière en zijn reputatie ruïneert met een paar kruimeldiefstallen, blijft een raadsel.

Dit raadslid stal als penningmeester van de onderlinge uitvaartvereniging Helpt Elkander ruim een half miljoen euro.

Van de meeste andere kaskwesties is het wel duidelijk waarom de betrokken politici geld hebben gestolen of in strijd met de regels hebben besteed: ze zaten zakelijk of privé klem en dachten hun betalingsproblemen te kunnen oplossen met een tijdelijke 'lening' uit de kas van de partij of een andere club waar ze penningmeester van waren. De grootste diefstal pleegde Arwin van Garderen. Dit raadslid van Lokaal Dinkelland stal als penningmeester van de onderlinge uitvaartvereniging Helpt Elkander ruim een half miljoen euro, onder meer om schulden na een faillissement af te lossen. In augustus 2015 veroordeelde de rechtbank Almelo hem tot twee jaar cel en het terugbetalen van het gestolen geld. Het bekendste voorbeeld is het Utrechtse PvdA-raadslid Bert van der Roest, die zeker 26.000 euro stal uit de kas van de daklozenkrant. Daarvoor werd hij in maart 2015 veroordeeld tot 240 uur taakstraf en een voorwaardelijke celstraf van drie maanden. Hij heeft inmiddels 15.000 euro terugbetaald.

HYPOTHEEKFRAUDE

Net zo pijnlijk als een PvdA'er die van daklozen steelt, is een VVD'er die van ondernemers steelt. De VVD in Hoogeveen haalde in november 2013 Roel Slomp van de kandidatenlijst omdat hij als penningmeester van de Stichting Bedrijventerrein De Wieken de kas had leeggeroofd. De stichting had als doel om het bedrijventerrein op te knappen. Slomp had spijt en bekende: 'Ik had net onvoldoende saldo om te pinnen. Ik heb gepind van de rekening van de Stichting. Ik dacht: ik stort het wel terug. Toen is het erbij gebleven.' Slomp werd in april 2015 wegens verduistering van 140.000 euro veroordeeld tot een werkstraf van 240 uur en een voorwaardelijke celstraf van drie maanden.

Hij gebruikte het geld om zijn wankelende bedrijf overeind te houden, maar hield stug vol dat het met toestemming van de Stichting gebeurde. Het is interessant om dat vonnis te vergelijken met de uitspraak in een vrijwel identieke strafzaak – die tegen de Purmerendse VVD'er Thijs Sjouwerman, die in 2013 als penningmeester van de Stichting Vrienden van het Purmerends Museum 182.000 euro naar zijn eigen rekening overmaakte. Hij gebruikte het geld om zijn wankelende bedrijf overeind te houden, maar hield stug vol dat het met toestemming van de Stichting gebeurde. In november 2015 veroordeelde de rechtbank Haarlem hem tot acht maanden cel wegens verduistering: 'Door zijn handelen heeft verdachte ernstig misbruik gemaakt van het in hem als penningmeester en bestuurslid van de Stichting gestelde vertrouwen. Bovendien heeft hij ook de samenleving benadeeld, nu het geld afkomstig was van een legaat (...) Bovendien heeft verdachte nauwelijks blijk gegeven van inzicht in de laakbaarheid van zijn handelen. De rechtbank rekent verdachte dit zwaar aan.'

Vergeleken met Van der Roest en Slomp, die wél spijt betuigd hebben, maakt dit vonnis duidelijk dat Nederlandse rechters zwaar tillen aan zelfinzicht en berouw.

De VVD heeft jarenlang een nogal nonchalante houding gehad tegenover integriteit. Alle publiciteit over prominente fraudezaken tegen Ton Hooijmaijers en Jos van Rey dwong de partij om de touwtjes veel strakker aan te trekken: 'Wie niet deugt, gaat er met kop en kont uit,' zei partijvoorzitter Henry Keizer in mei 2015 in Het Parool. De partij treedt merkbaar harder op. Kamerlid Johan Houwers was na een schikking met justitie wegens hypotheekfraude niet meer welkom in de VVD-fractie – hij besloot in zijn eentje door te gaan. René Leegte stapte meteen op als Kamerlid wegens een niet gemelde nevenfunctie, Europarlementariër Hans van Baalen legde na ophef direct twee omstreden nevenfuncties in de auto-industrie neer. De partijleiding vergroot ook de greep op de regionale afdelingen, tot verontwaardiging van Limburgse VVD'ers.

PIJNLIJKE VERGELIJKING

Dat de VVD als grootste partij de meeste affaires heeft, is niet vreemd: hoe meer politici, hoe groter de kans dat er iemand een scheve schaats rijdt. Toen het CDA dé machtspartij was ('we run this country') hadden de christendemocraten de meeste schandalen. D66 is de afgelopen jaren fors gegroeid, waardoor er onvermijdelijk ook meer integriteitskwesties kwamen. De PI-index laat een duidelijke stijging zien: van drie affaires in 2014 naar acht in 2015. In de hoofdstad beleefde D66 gênante momenten toen bleek dat onderwijswethouder Simone Kukenheim een belangrijk rapport wel aan partijgenoot en raadslid Jan Paternotte had laten lezen, maar niet aan de rest van de raad had gestuurd. Het werd nog gênanter toen Paternotte in eerste instantie glashard ontkende het rapport gelezen te hebben. Het Parool maakte een pijnlijke, maar terechte vergelijking met de manier waarop Opstelten en Teeven onwelgevallige feiten onder de pet probeerden te houden.

TE FUTIEL OM UIT TE DIEPEN

Er is de laatste jaren duidelijk meer aandacht voor integriteit bij de overheid. Niet alleen in de media, maar ook binnen de overheid zelf. De jaarlijkse Dag van de Integriteit trok in november met zo'n vijfhonderd integriteitsfunctionarissen bij de overheid een record aantal bezoekers. Die aandacht is uiteraard positief, maar heeft ook een keerzijde. De neiging bestaat om 'gewone' politieke conflicten of fouten op te blazen tot integriteitskwesties, zo bleek op het congres. Bovendien wordt 'integriteit' soms een stok om de hond te slaan. Een nieuwe trend is dat politieke tegenstanders (vaak van lokale partijen) aangifte tegen elkaar doen van bijvoorbeeld belediging en laster of chantage, waarbij dan soms als vergelding een tegenaangifte volgt. Dat gebeurde in Zaandam, Heerlen, Utrecht en Den Helder. De kwesties zijn vaak zo futiel en tegelijk zo complex dat het ondoenlijk is om ze hier verder uit te diepen, maar één overzichtelijk zaakje kan als illustratie dienen. Peter Frans Koops, raadslid voor de Spakenburgse Vrijheids Partij, deed in november 2015 aangifte tegen mede-raadslid Dirk Koelewijn van de Christelijke Arbeiders Partij. Koelewijn had Koops een paar weken daarvoor een tweet gestuurd: 'Neem nog een snorretje, je begint al aardig op 'm te lijken. #angsthaas'. Koops, die kritisch is over de

opvang van vluchtelingen, wenste niet met Hitler vergeleken te worden en deed aangifte tegen Koelewijn. Dergelijke kwesties dienen binnen de politieke arena opgelost te worden. De politie kan er niets mee en heeft bovendien wel betere dingen te doen. Ze horen niet thuis in het strafrecht en zijn ook niet opgenomen in de PI-index.

GERODDEL

Ondertussen verzieken dergelijke muizenissen wel het klimaat. Mark Rutte declareert helemaal niets meer, om gezeur bij voorbaat te vermijden. PvdA-voorzitter Hans Spekman gaf in december zijn seizoenskaart voor het leven terug aan FC Utrecht. Daar was volgens Spekman 'niks mis mee', maar hij was het 'geroddel en gewauwel van politieke opportunisten' over die kaart helemaal zat.

Veel bestuurders zijn zo bang voor een rel, dat het ten koste gaat van bestuursmoed en bestuurskracht, bleek op de Dag van de Integriteit. 'In het openbaar bestuur is men te bang om uit te glijden over het onderwerp integriteit. Terwijl de houding "durf te leren van je fouten" integer besturen beter en uiteindelijk makkelijker maakt,' vertelde Hans Groot op de Dag van de Integriteit. Hij werkt al zo'n vijftien jaar als integriteitsprofessional, tegenwoordig bij het Steunpunt Politieke Ambtsdragers. Dit Steunpunt is onderdeel van het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector en adviseert burgemeesters of commissarissen over wat ze moeten doen als ze een melding van een integriteitsschending krijgen. In 2015 werden 76 zaken aangemeld bij het steunpunt.

De Rijksrecherche is bovendien overbelast en kan lang niet alle dossiers in behandeling nemen, zelfs al zit er een 'ronde zaak' in. Dat advies is vaak hard nodig, want een burgemeester of commissaris die een melding krijgt, komt voor moeilijke dilemma's te staan. Aangifte doen is een serieuze stap. Strafrechtelijke onderzoeken kunnen jarenlang duren – en al die tijd bungelt de betrokken bestuurder, zelfs bij simpele fraudezaken. Bestuurders zijn daarom vaak terughoudend met het doen van aangifte. De Rijksrecherche is bovendien overbelast en kan lang niet alle dossiers in behandeling nemen, zelfs al zit er een 'ronde zaak' in. Maar niets doen kan betekenen dat een zaak in de doofpot belandt – of dat in elk geval de klager dat verwijt zal gaan maken.

COURTAGE BETALEN

Een mooi voorbeeld van de dilemma's waar een burgemeester mee kan worstelen, is te zien in Hulst. Inwoner Anita Pierssens zit al jaren met een grote financiële strop rond een vastgoedproject omdat de gemeente een bestemmingsplan wijzigde, wat voor haar rampzalig uitpakte. Volgens Pierssens is er sprake van vriendjespolitiek door bestuurders en projectontwikkelaars. Het gaat daarbij vooral om voormalig PvdA-wethouder Paul Weemaes, die tevens makelaar is. Pierssens schreef daarover een brief aan de raad, waarna een onderzoekscommissie werd ingesteld. Die concludeerde in september 2015 dat

Weemaes op twee punten de fout was ingegaan. Hij had als wethouder in 2006 in een persoonlijk gesprek een zeer negatief beeld van een projectontwikkelaar geschetst en gevraagd om niet over dat gesprek naar buiten te treden. 'Dit is in strijd met de openheid en controleerbaarheid van het handelen van een wethouder. De vereiste openheid en zorgvuldigheid heeft ontbroken in dit gesprek,' schrijft de onderzoekscommissie. Ernstiger is dat Weemaes aan een projectontwikkelaar gevraagd heeft om provisie of courtage te betalen. Burgemeester Jan-Frans Mulder (CDA) heeft daar in 2007 na een klacht onderzoek naar gedaan. Het werd toen niet duidelijk of Weemaes die courtage ontving 'in diens rol als makelaar of in diens functie als wethouder'.

De burgemeester zat met de zaak in zijn maag en vroeg raad aan collega-burgemeesters. De conclusie was dat deze ene zaak destijds onvoldoende reden was om aangifte te doen, schrijft de onderzoekscommissie: 'Hij heeft de heer Weemaes gesproken en hem voor de keus gesteld om terug te treden of om aan te blijven in welk geval er een officieel onderzoek zou worden gestart. De wethouder – die al te kampen had met ziekte – heeft daarop besloten terug te treden vanwege zijn ziekte.' Dat was in november 2007. Deze feiten zijn pas in 2015 naar boven gekomen, omdat Pierssens c.s. al die jaren hebben volgehouden en zo uiteindelijk een officieel onderzoek hebben afgedwongen. Op basis daarvan stelde het Openbaar Ministerie in oktober 2015 een onderzoek in naar Weemaes.

KIPPENDRIFT

Een voorbeeld van hoe het wél moet, is te vinden in Heemstede. Hoe een integriteitskwestie wordt aangepakt, kan een wereld van verschil maken. Een voorbeeld van hoe het wél moet, is te vinden in Heemstede. Daar kwamen begin 2015 een paar meldingen binnen bij de gemeente dat CDA-wethouder Christa Kuiper een paar ton te weinig betaald zou hebben voor een appartement. Dat riekte naar corruptie. De gemeente huurde in februari fraude-onderzoeker Marcel Pheijffer in die binnen een maand met een rapport kwam waarin hij de gang van zaken rond de aankoop van het appartement beschrijft en concludeert dat er 'geen enkele aanleiding' is om Kuiper te verdenken van corruptie of belangenverstrengeling. Dit kan gerust een modeloperatie genoemd worden: de burgemeester neemt de melding serieus, er komt meteen een onderzoek, de wethouder werkt mee en binnen een maand ligt er een helder rapport dat direct in zijn geheel op de gemeentesite is gezet.

In Bussum liet burgemeester Henk Heijman zien hoe het niet moet. Hij trad in juni af als burgemeester van Bussum. Er liep op dat moment al een integriteitsonderzoek naar hem. Heijman zou ten onrechte een vergoeding ontvangen wegens dubbele woonlasten. Een paar weken na zijn vertrek kwam Marcel Pheijffer, die in opdracht van de provincie de zaak had onderzocht, met zijn rapport. Pheijffer pleitte Heijman grotendeels vrij: het grootste deel van zijn declaraties was rechtmatig. Wel had Heijman buitengewoon onhandig gecommuniceerd: 'Mede daardoor is een beeld ontstaan dat niet had hoeven te ontstaan indien de heer Heijman – conform de gemeentelijke gedragscode – meer "openheid" en transparantie had betracht. Door die openheid op – in ieder geval voor anderen – cruciale momenten na te laten, heeft de heer Heijman zichzelf tekort gedaan.'

Vervolgens klaagden de lokale partijen in Bussum over de kwaliteit en de kosten van het onderzoek. Commissaris van de Koning in Noord-Holland Johan Remkes noemde in oktober Bussum als voorbeeld van 'kippendrift in de lokale politiek'. Dat is niet erg diplomatiek, maar het is voorstelbaar dat hij er soms moedeloos van wordt. Remkes heeft te maken met notoir moeilijk bestuurbare gemeentes als Bloemendaal en Den Helder, waar het klimaat door alle integriteitskwesties zo verziekt is dat de ene na de andere bestuurder vervroegd opstapt. Bloemendaal is binnenkort toe aan zijn vierde burgemeester in anderhalf jaar tijd. Als er zelfs voor zo'n rijke en fraaie gemeente geen bestuurders meer te vinden zijn, dan wordt het tijd om ons zorgen te gaan maken.

Met dank aan Muel Kaptein, Leo Huberts, Karin Lasthuizen, Thomas Westveer, Carlo de Cocq en Klaas Postma.

AFFAIRES 2015VEROORDEELD / BEBOET / IN ONDERZOEK / AANGIFTE GEDAANVVD

Bram ten Hove

Het Nunspeetse raadslid Bram ten Hove botste in mei 2014 na een rijk besprenkeld 'herendiner' op de golfbaan met zijn auto tegen een geparkeerde auto. Tijdens de strafzaak in december verklaarde hij drie glazen wijn te hebben gedronken. Volgens een personeelslid van de golfbaan was hij 'lam' en weigerde hij een taxi. Ten Hove werd veroordeeld tot een taakstraf van zestig uur en een schadevergoeding van 812,50 euro aan de eigenaar van de beschadigde auto. Ten Hove was in eerste instantie niet van plan om op te stappen, maar besloot in februari 2015 alsnog zijn functie neer te leggen.

Rolf Zincken

Rolf Zincken werd op non-actief gesteld na een nacht in de cel wegens ernstige mishandeling.

Rolf Zincken werd eind december 2015 door zijn fractie op non-actief gesteld als raadslid in Weert. Zincken had een nacht in de cel doorgebracht nadat hij tijdens een feest de lokale ondernemer Eric Adams ernstig had mishandeld. Adams, die met hoofdletsel naar het ziekenhuis moest, stelde dat Zincken stomdronken was en op zoek was naar ruzie. Volgens Zincken was het een akkefietje dat sterk wordt overdreven. 'Zo erg is het niet geweest,' zei hij tegen het AD.

PVDA

René van Baren

René van Baren, oud-gemeenteraadslid en in 2015 kandidaat-Statelid in Zuid-Holland, moest in augustus voor de strafrechter verschijnen op verdenking van seksueel misbruik van zijn kleindochters en hun vriendinnetjes. Hij heeft bekend. 'Hij vindt dat hij gestraft moet worden,' zo zei zijn advocaat tegen het AD. Volgens een woordvoerder van de PvdA is hij geen lid meer van de partij: 'Hij heeft inderdaad op plaats 26 op de lijst gestaan voor de Provinciale Staten in Zuid-Holland. En nee, wij waren hiervan niet op de hoogte.' In november bleek dat de zaak omvangrijker is dan gedacht. Er hebben zich acht slachtoffertjes gemeld en de politie heeft op zijn computer ook duizenden kinderpornofoto's gevonden. De zaak wordt in januari voortgezet.

Johan Meijer

Johan Meijer trad in november 2015 af als raadslid in Oldenzaal, omdat hij verdacht wordt van verduistering. Hij zou als penningmeester van de Berg en Dalruiters ruim veertigduizend euro uit de clubkas verduisterd hebben. Het bestuur heeft aangifte gedaan. In januari 2016 deed ook de Algemene Nederlandse Gehandicapten Organisatie aangifte, omdat Meijer daar als penningmeester ook een greep in de kas zou hebben gedaan.

D66

Frank Berkhout

Frank Berkhout, fractievoorzitter van D66-Amstelveen, stuurde in januari 2015 de volgende verklaring naar de raad: 'Op 20 januari 2014 ben ik, als automobilist, betrokken geweest bij een verkeersongeval. Door mijn toedoen is een man die op een scooter reed, met letsel aan zijn been in het ziekenhuis opgenomen geweest. Het ongeluk was mijn schuld, omdat ik door rood licht reed, omdat ik kort was afgeleid door de autoradio. Ik neem de volle verantwoordelijkheid voor het ongeval. De zaak is inmiddels voor de rechter geweest. Ik ben hiervoor veroordeeld tot een taakstraf en een voorwaardelijke rijontzegging. Ik heb de uitspraak van de rechtbank afgewacht, zodat ik u zo volledig mogelijk kan informeren.' Berkhout is aangebleven als fractievoorzitter.

CDA

Idzerd Lautenbach

Idzerd Lautenbach trad in april 2015 af als wethouder van Buren omdat hij eigenhandig de tekst van een collegevoorstel had aangepast en ondertekend met de paraaf van een afwezige ambtenaar. De gemeente deed aangifte van valsheid in geschrifte, het OM liet na drie maanden weten geen vervolging in te stellen.

Julien Penders (update)

Raadslid Julien Penders raakte op kerstavond 2011 in Maastricht betrokken bij een kroeggevecht, waarbij een andere bezoeker een gebroken schedel opliep. De rechtbank veroordeelde hem in juli 2013 tot een taakstraf van 120 uur en een voorwaardelijke celstraf van drie maanden. Penders ging in beroep, het lokale CDA in Echt-Susteren bleef achter hem staan. Penders werd in juli 2015 in hoger beroep veroordeeld tot een taakstraf van 180 uur, een voorwaardelijke celstraf van drie maanden en een schadevergoeding van ruim 3200 euro. Het Hof heeft bij het opleggen van de hogere straf in het bijzonder gelet op 'de botte bruutheid van het feit: verdachte, een grote sterke man, heeft (...) met volle kracht geslagen op het voorhoofd van een toevallige passant. Hierdoor is de schedel van het slachtoffer zodanig gebroken dat een ingrijpende medische ingreep noodzakelijk was. Dit heeft geleid tot flinke littekens op het hoofd van het slachtoffer.' De afdeling Echt-Susteren doet de mishandeling tegen Limburg af als 'een incident'. 'De inwoners van Echt-Susteren hebben nog steeds vertrouwen in Julien Penders,' reageerde de lokale CDA-voorzitter Mark Rooijen. Volgens hem is het besluit om geen stappen te ondernemen besproken met het provinciale en landelijke CDA.

SP

Hiljan Flokstra

Hiljan Flokstra legde in september 2015 zijn werk als raadslid in Oldambt neer nadat hij was aangehouden wegens mishandeling van zijn vriendin. Volgens de politie had Flokstra aangeschoten geprobeerd zijn vriendin uit de auto te trekken, haar in het gezicht geslagen en geweigerd mee te werken met de politie. Tegenover de NOS verklaarde Flokstra dat zijn vriendin hem de sleutels niet wilde geven, waarna ze na een worsteling samen op de grond waren gevallen.

Marianne Dekker

De gemeente Alkmaar deed begin 2015 aangifte tegen de voormalige SP-raadsleden Matt Delahaij, Renver Boots en Marianne Dekker wegens verduistering van gemeenschapsgeld. Tussen 2012 en 2014 was ruim 16.000 euro van de fractievergoeding die de gemeente aan de SP betaalde, verdwenen. Na onderzoek bleek dat oud-fractievoorzitter Marianne Dekker met de partijcreditcard privé-uitgaven had gedaan in horeca en winkels. In december 2015 maakte het OM bekend dat Delahaij en Boots ten onrechte als verdachte zijn aangemerkt en dat Dekker als enige schuldig is. Ze heeft bekend en wil het geld in dertien jaar terugbetalen. De landelijke SP zette de Alkmaarse fractie al eerder uit de partij.

PVV

Pieter Buisman

Pieter Buisman: verduistering?

De provincie Friesland deed in september 2015 aangifte wegens verduistering tegen Pieter Buisman, oud-Statenlid voor de PVV. Buisman stapte in 2014 uit de PVV en begon zijn eigen fractie. Daarbij keerde hij zichzelf 17.750 euro fractiegeld uit. Dat is tegen de regels. Buisman beweerde dat dat geld nodig was om zijn eigen fractie op te starten en dat hij zo snel geen geschikte fractiemedewerker kon vinden. Buisman keerde zichzelf 175 euro per uur uit. Erg veel, volgens de provincie: 'Volledigheidshalve merken wij nog op dat het gemiddelde uurtarief van de fractieondersteuners voor de fracties in Provinciale Staten 19,18 euro bruto bedraagt.'

René Eekhuis

René Eekhuis (r) werd uit de fractie gezet nadat hij 17.500 euro van de fractie had 'geleend'. Foto: Jeroen Jumelet/ANP

René Eekhuis werd in september 2015 door de PVV in Almere uit de raadsfractie gezet omdat hij 17.500 euro van de fractie naar zijn eigen rekening had overgeboekt. Hij stortte het geld terug. Tegelijkertijd meldde DeTelegraaf dat Eekhuis zijn vrouw zwaar mishandeld zou hebben. Ze zou met drie gebroken ribben in het ziekenhuis zijn opgenomen na een ruzie over de minnares van Eekhuis. Later die maand heeft Eekhuis aangifte gedaan tegen De Telegraaf en zijn vrouw wegens laster. Wel erkende hij tegen Omroep Flevoland na 'een verdrietige periode' in een scheiding te liggen en een buitenechtelijke relatie te hebben met een Marokkaanse vrouw: 'Dat ligt erg gevoelig binnen de PVV. Het was makkelijker geweest wanneer het een Nederlandse vrouw betrof.' Eekhuis gaat door als eenmansfractie.

Daniël van der Stoep

PVV-Europarlementariër Daniël van der Stoep trad in 2011 af nadat hij onder invloed een aanrijding had veroorzaakt. Later zat hij tot juli 2014 in het Europees Parlement met zijn eigen partij. In december 2015 werd Van der Stoep veroordeeld tot vijf maanden cel waarvan drie maanden voorwaardelijk en een taakstraf van 240 uur. Hij had geprobeerd om minderjarige meisjes – onder wie een dochter van een medewerkster – tot seks te verleiden met cadeautjes, geld en cocaïne. In berichten aan de meisjes noemde hij zichzelf 'sugardaddy' en stelde hij dat hij 'fucking geen monnik' is.

Aarnoud van Doorn (update)

Aarnoud van Doorn werd in 2012 uit de Haagse gemeenteraadsfractie van de PVV gezet omdat hij geld uit de kas voor privédoelen had gebruikt. In 2013 werd hij opgepakt omdat hij geheime stukken naar het

AD had gelekt. Bij dat onderzoek kwam de politie nog meer strafbare feiten tegen. In februari 2014 werd Van Doorn veroordeeld tot een voorwaardelijke werkstraf van 40 uur en een boete van 1000 euro wegens verboden wapenbezit, verkoop van wiet aan jongeren en het lekken van geheime informatie. In hoger beroep verhoogde het Hof Den Haag die straf in mei 2015 tot een taakstraf van 240 uur en een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie maanden. De boete bleef staan. Daarnaast kwam Van Doorn nog in opspraak omdat hij het gemeentehuis gebruikte om te werven voor American Communications Network, een piramide-achtig commercieel bedrijf.

LOKAAL

Peter Tielemans

Peter Tielemans (SDOH) moest in juni 2013 opstappen als wethouder van Helmond omdat hij excessief declareerde. In oktober 2015 arresteerde de Rijksrecherche Tielemans in zijn huis op verdenking van valsheid in geschrifte, oplichting, verduistering en ambtelijke corruptie. De voormalige partij van Tielemans, Sociaal Democraten Ondernemend Helmond, had aangifte gedaan omdat hij geld van de partij voor privé-uitgaven zou hebben gebruikt. Ook zou hij volgens justitie in de periode dat hij als oud-wethouder wachtgeld ontving, werkzaamheden hebben verricht waar hij een vergoeding voor heeft ontvangen. Tielemans mag het onderzoek in vrijheid afwachten.

Bram Heijstek

Het Aalsmeerse raadslid Bram Heijstek (Het Aalsmeers Collectief) werd in oktober 2015 door de politie aangehouden en verhoord wegens identiteitsdiefstal en stalking. Heijstek werd meer dan een jaar lang op internet bedreigd, bijvoorbeeld op Facebook met de tekst 'Deze man moet dood!', met daarbij zijn portret. Dat gebeurde zogenaamd door Aalsmeerse politici en journalisten. Zo zou Dick Piet, oud-hoofdredacteur bij Weekmedia, op dichtbij.nl hebben geschreven dat Hitler zijn werk niet had afgemaakt omdat de familie van Bram Heijstek niet was uitgemoord. Al direct onstond de verdenking dat Heijstek zelf achter de bedreigingen zat, waarna de recherche een onderzoek startte. De strafzaak tegen Heijstek loopt nog.

Jan Baaijens

Raadslid Jan Baaijens van de Haarlemse Actiepartij werd in oktober 2015 gearresteerd omdat hij zijn buurvrouw met een stalen pijp had aangevallen en haar hand en arm had verwond. Beelden van de vechtpartij en van de verwondingen zijn te zien op rtvnh.nl. De fractievoorzitter van de Actiepartij, Sjaak Vrugt, staat achter Baaijens omdat zijn buurman de buurt al jaren zou terroriseren.

Mia Sliwinski

Raadslid Mia Sliwinski werd in september 2015 door haar partij LEF Nissewaard uit de fractie gezet nadat ze deze tweet had verstuurd: 'Grote kraan op Moskee in Mekka gevallen. Zeker 60 doden en 80 gewonden. Karma is a bitch! #9/11.' Kort daarop zette het Comenius College, waar ze werkte als docent Nederlands, haar op non-actief.

Bien Damen

Bien Damen, voormalig penningmeester van de Seniorenpartij Maastricht, werd in september 2015 veroordeeld tot een taakstraf van 180 uur wegens verduistering. Ze had tussen 2009 en 2014 bijna 40.000 euro uit de partijkas gestolen. Ze stond, voordat de diefstal aan het licht kwam, in 2014 op de kandidatenlijst, op nummer 20.

Gerton van Unnik

Het UWV deed in februari 2015 aangifte wegens bedreiging tegen Gerton van Unnik, raadslid in Weesp voor Duurzame Stadsbelangen. De uitkeringsinstantie wilde hem korten op zijn uitkering vanwege zijn raadswerk. Van Unnik was het daar niet mee eens en tweette: 'Kan daar geen salafistische eigenmoordenaar zijn lusten botvieren?' En: 'Ben 't zat, morgen @UWVnl in Hilversum inspecteren op AK-proof. Alsof die club bewust betaling traineert', vergezeld van een foto van Michail Kalasjnikov met een AK-47. Het UWV deed daarop aangifte en verbood hem de toegang: 'Enkele van onze medewerkers voelen zich bedreigd,' vertelde een woordvoerder van het UWV op weespernieuws.nl.

Jo Palmen

Raadslid Jo Palmen van Burger Belangen Brunssum-Lijst Palmen moest in mei 2015 voor de politierechter verschijnen nadat fractievoorzitter Rob Dautzenberg van Lijst Borger in februari aangifte had gedaan van belediging. Tijdens een raadsvergadering had Palmen burgemeester Luc Winants van Brunssum 'achterlijke Heinie' genoemd. De vergadering werd daarop geschorst, en tijdens die schorsing noemde Palmen Dautzenberg 'vèrkeskop'. De zaak is aangehouden omdat Palmen getuigen wilde horen.

ONVERENIGBARE FUNCTIES EN BINDINGENPVDA

Peter van Dijk

Peter van Dijk (I), huisarts en gedeputeerde, adviseerde zijn patiënten op hem te stemmen.

De Limburgse gedeputeerde en huisarts Peter van Dijk kwam in april 2015 in opspraak toen NRC Handelsblad onthulde dat hij zijn patiënten in een brief opgeroepen had om op hem te stemmen. 'Het

lijkt me goed om u als patiënt van mijn praktijk over het volgende te informeren (...) Kies Peter van Dijk... voor een gezond en vitaal Limburg!’ Artsenorganisatie KNMG reageerde zeer kritisch: ‘Deze arts gaat met zijn patiënten een andere dan een professionele relatie aan. Wij vinden juist het professionele, medische karakter van de omgang met de patiënt erg belangrijk. Het is zeer onwenselijk deze te vermengen. Dat kan verwarrend werken en als sociale druk worden ervaren.’ Van Dijk vertelde tegen NRC dat hij bij de verkiezingen van 2003, 2007 en 2011 ook dergelijke brieven had gestuurd.

ONBEHOORLIJK GEDRAG/MISDRAGINGEN IN DE VRIJE TIJDD66

Vincent van den Bosch

Still uit het YouTube-filmpje waarin wethouder Vincent van den Bosch tekeering.

Vincent van den Bosch kwam als wethouder van Steenberghe in november 2015 landelijk in het nieuws toen zijn ruzie met een lokale vlogger viraal ging op YouTube. Honderdduizenden mensen zagen hoe hij Vladimir Hornicek duwde, intimideerde en uitschold: ‘Je was een leuke dorpsgek, Vladimir, maar dat is nu over (...). Er missen gewoon een paar hersencellen bij jou.’ Aanvankelijk was Van den Bosch niet van plan om af te treden, maar deed dat na een paar weken toch. Tegen Omroep Brabant verklaarde hij dat het niet om ‘dat stomme incident’ was, maar vanwege ernstige bedreigingen. Iemand wil hem ‘moedwillig kapotmaken’ en ‘daar is hij in geslaagd’, aldus Van den Bosch. Hij heeft bij de politie en bij het College Bescherming Persoonsgegevens aangifte gedaan van intimidatie, laster en smaad.

PVV

Marcel de Graaff

Marcel de Graaff: stemfraude. Foto: Peter Hilz/HH

Europarlementariër Marcel de Graaff kreeg in december een boete opgelegd van 1530 euro wegens stemfraude. Hij had in oktober met de stemkaart van Marine Le Pen gestemd, terwijl zij er niet was. Voor een ander stemmen is verboden in het Europees Parlement. Le Pen noemde het ‘ongelukkig’ maar ook een ‘voorbeeld van hoffelijkheid’. De boete is gelijk aan vijf dagvergoedingen.

CDA

Piet Baars

De raadsfractie van het CDA in Binnenmaas zette Piet Baars in april 2015 uit de fractie. Zij zegden het vertrouwen op na een door hem aangevraagde omgevingsvergunning voor een uitbouw aan zijn woning en de realisatie van die uitbouw. Hoewel er volgens een onderzoeksrapport 'geen sprake is van schending van integriteit of misbruik van zijn positie als raadslid' wordt er in het rapport wel gesproken over een 'onverstandige wijze van communiceren, onvoldoende besef dat een raadslid onder een vergrootglas ligt, het voor het blok zetten van de toezichthouder van de gemeente' en over 'een rigide en eigengereide of eigenwijze man'. 'Dit gedrag past een raadslid niet,' aldus het CDA. Baars is doorgedaan als de Fractie Baars.

LOKAAL

Geurt Visser

Geurt Visser (Stadspartij) trad in juni 2015 af als wethouder in Den Helder. Visser had zich onmogelijk gemaakt met seksueel getinte opmerkingen en WhatsApp-berichten richting vrouwen. Hij had de bijnaam 'Geile Geurt'. Als wethouder toonde hij ook weinig belangstelling voor dossiers in zijn eigen portefeuille, zo meldden lokale media. Visser eiste een onderzoek naar zijn ontslag. Dat bevestigde in september dat Visser zich onmogelijk had gemaakt, onder meer door 'vulgair' en 'schokkend' taalgebruik.

Jisse Otter

Wethouder Jisse Otter (Wakker Emmen) bood in september 2015 zijn excuses aan voor zijn gedrag tegenover verslaggever Gert Meijer van het Dagblad van het Noorden. Toen de verslaggever hem een artikel had laten lezen dat de volgende dag zou verschijnen, werden Otter en zijn collega-wethouder René van der Weide woedend. Otter greep Meijer zelfs bij zijn kraag. 'Ik betreur het voorval omdat ik als wethouder niet het goede voorbeeld heb gegeven,' zei Otter tegen het Dagblad van het Noorden.

Leo Janssen

Leo Janssen (Lokaal-Hengelo) kwam in december 2015 in opspraak als raadslid omdat hij fractiegeld naar zijn eigen rekening had overgeboekt. Janssen stapte in juni 2015 met ruzie uit de raadsfractie van ProHengelo om voor zichzelf verder te gaan als Lokaal-Hengelo. Hij had, zoals alle fractieleden, maandelijks vrijwillig 75 euro naar de fractie overgemaakt. Bij zijn vertrek probeerde Janssen, die tevens penningmeester was, zijn deel van die eigen bijdrage over te boeken naar zijn eigen rekening. Op aandringen van ProHengelo deed Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten een onderzoek. Daar kwam in december uit dat Janssen tot drie keer toe had geprobeerd om 1125 euro naar zijn eigen rekening over te boeken. Dat mislukte, vermoedelijk omdat het bedrag de daglimiet van 1000 euro

overschreed. Via de betalingsapp wist Janssen toch nog 875 euro naar zichzelf over te maken. Dat bedrag heeft hij inmiddels teruggestort en hij heeft excuses gemaakt. In januari nam de raad unaniem een motie aan waarin Janssen werd opgeroepen om op te stappen. Dat weigerde hij.

MISBRUIK VAN INFORMATIED66

Simone Kukenheim en Jan Paternotte

Simone Kukenheim moest als wethouder van Onderwijs in Amsterdam in november 2015 in de gemeenteraad diep door het stof. Ze had in augustus een rapport over de aanpak van zwakke basisscholen door haar voorganger Lodewijk Asscher achtergehouden voor de raad. D66 was altijd kritisch over het beleid van Asscher, maar uit het rapport bleek dat zijn aanpak wel had gewerkt. Kukenheim had het rapport wél naar de fractievoorzitter van D66 gestuurd, Jan Paternotte. Dat was onethisch. 'Je mag nooit een raadslid meer informatie geven dan de andere raadsleden, dat kan niet. De raad moet gelijktijdig worden geïnformeerd. Alle raadsleden zijn gelijk,' stelde GroenLinks-fractieleider Rutger Groot Wassink in Het Parool.

Simone Kukenheim (m): diep door het stof vanwege het achterhouden van informatie. Foto: Rink Hof/HH

Nog pijnlijker was dat Paternotte in eerste instantie glashard ontkende dat hij het rapport had ingezien. Ondanks uitvoerige excuses van Kukenheim kreeg ze een motie van wantrouwen van de voltallige oppositie voor de kiezen. In 2010 was Paternotte al een keer in opspraak gekomen toen De Telegraaf onthulde dat hij tegen de regels als duoraadslid zijn handtekening had gezet onder een motie. Dat mogen alleen volwaardige raadsleden. Paternotte moest op het matje komen bij burgemeester Job Cohen: 'Ik heb een gesprek met hem hierover gehad. Daarin is hem duidelijk gemaakt dat dat eens was en nooit weer.'

LOKAAL

Jan Hermans

Jan Hermans (Vernieuwingsgroep) trad in september 2015 af als wethouder van Schinnen. Hij was uit de school geklapt over een vertrouwelijk overleg met de fractievoorzitters, waarin besloten was de vertrekkende burgemeester Berry Link niet tot ereburger te benoemen. Dat was pijnlijk, omdat volgens Limburg de hulpbisschop van Roermond al benaderd was om een mis te verzorgen en er allerlei verenigingen opgetrommeld waren voor de feestelijke bijeenkomst. Hermans stelde in een verklaring bij zijn vertrek dat zijn 'communicatie in deze discussie heeft geleid tot verwarring en irritatie', waardoor hij niet meer optimaal kon functioneren als wethouder.

Jan Backbier

Jan Backbier (OPA) trad in september 2015 af als wethouder van Albrandswaard na een motie van wantrouwen aan zijn adres. Backbier had specifieke informatie over de locatie van een opvang voor asielzoekers verstrekt aan een inwoner, terwijl daarover binnen het college nog geen gemeenschappelijk standpunt was ingenomen. De raad nam het Backbier vooral kwalijk dat hij zijn loslippigheid ontkende. 'Wanneer er wordt gelogen, hoort het vertrek van een wethouder te volgen,' aldus Jacqueline de Leeuwe van lokale partij NAP tegen deschakelalbrandswaard.nl.

WANPRESTATIEVVD

Loek Hermans

Loek Hermans trad in november 2015 af als fractievoorzitter van de VVD in de Eerste Kamer nadat de Ondernemingskamer zeer kritisch had geoordeeld over zijn rol in het Meavita-debacle. Hermans was voorzitter van de raad van commissarissen bij de thuiszorgorganisatie, die zes jaar geleden failliet ging. Volgens de Ondernemingskamer was daarbij sprake geweest van wanbeleid. Deze uitspraak is een grote overwinning voor de FNV, die Hermans en andere bestuurders en toezichthouders persoonlijk aansprakelijk wil stellen in een vervolprocedure. Volgens de rechter hadden de commissarissen – 'in het bijzonder Hermans' – nieuwe leden van de raad van commissarissen ten onrechte niet volledig over lopende problemen op de hoogte gesteld. Ze grepen ook niet in toen de raad van bestuur interne regels en de Wet op de ondernemingsraden overtrad. Hoewel de inhoudelijke behandeling van de schadeclaim nog moet volgen, is Hermans er nu al wel toe veroordeeld om de kosten te vergoeden voor het onderzoek naar wanbeleid: 155.000 euro. Hoewel het faillissement van Meavita strikt genomen niets te maken heeft met zijn werk als Eerste Kamerlid, zag Hermans zich toch genoodzaakt af te treden. 'Het persbericht van de Ondernemingskamer richt zodanig de aandacht op mij als persoon dat het niet langer mogelijk is mijn taken als senator uit te oefenen.'

PVV

Mark van Kampen

Mark van Kampen heeft als Statenlid in Gelderland vier jaar lang geen woord gesproken in de Provinciale Staten. Tegenover De Gelderlander ontkende Van Kampen dat zijn carrière als Statenlid mislukt is: 'Ik heb in de fractievergaderingen van de PVV mijn bijdrage kunnen leveren. Op welke punten ik dat gedaan heb? Dat zou ik moeten nakijken, ik heb dat niet paraat.'

VERANTWOORDING

De Politieke Integriteits-index (PI-index) wordt sinds 2013 samengesteld door Bart de Koning (in samenwerking met Vrij Nederland), Leo Huberts, hoogleraar bestuurskunde aan de VU en Muel Kaptein, hoogleraar integriteit aan de Erasmus Universiteit. De Index verscheen tot nu toe in maart en zat daarmee vaak dicht op de politieke actualiteit (verkiezingen in 2014 en 2015). Het nadeel was dat de PI-index terugblikte op een 'gebroken boekjaar'. Om een zuiverder beeld van jaar tot jaar te geven, verschijnt de PI-index nu in januari.

Criteria voor opname in de Politieke Integriteits-index:

- Het gaat om gekozen (of benoemde) Nederlandse politici die een functie hebben (of daarvoor kandidaat waren) bij gemeente, provincie, rijk, of een Europese of internationale instelling. Functies bij semi-overheden of andere publieke organisaties vallen erbuiten.
- De affaire vond na 1 januari 1980 plaats.
- De lijst vermeldt politici die regels of normen hebben overtreden in hun eigen voordeel en/of van wie de persoonlijke integriteit in twijfel is getrokken. Andere politieke affaires, zoals budgetoverschrijdingen of verbroken verkiezingsbeloften, vallen erbuiten.
- Het gaat om een publieke affaire die de pers heeft gehaald.
- De betrokken politicus moet vanwege de affaire zijn afgetreden en/of gesanctioneerd (bijvoorbeeld excuses of terugbetaling). Ook als een politicus de affaire heeft 'overleefd', kan de zaak in de lijst worden genoemd, maar alleen als de feiten vaststaan of uit geloofwaardige bron komen, ze voldoende ernstig zijn en in de publiciteit tot serieuze vraagtekens over iemands integriteit hebben geleid. Dit betekent dus niet dat als iemand op de lijst staat er automatisch sprake is van een integriteitsschending, noch dat er een gedragsregel is overschreden.
- Wie tijdens zijn politieke carrière integer is geweest, maar erna in een nieuwe functie in opspraak raakt, komt niet op de lijst.
- Onder integriteitsschendingen wordt hier verstaan: corruptie, fraude of diefstal, dubieuze giften, onverenigbare functies, misbruik van bevoegdheden, misbruik van informatie, ongewenste omgangsvormen en bejegening, wanprestatie en verspilling, wangedrag in de vrije tijd. Deze indeling is ontleend aan de oratie van Leo Huberts.

BART DE KONING

Onderzoeksjournalist Bart de Koning studeerde economie en maakt de tweewekelijkse rubriek 'Het Debat' in VN. Hij schrijft vooral over het functioneren van het openbaar bestuur. Zijn nieuwste boek is 'De veiligheidsmythe. Over politie, justitie en misdaad'.

deel dit verhaal